

TDOK-nummer
TDOK 2014:0090
Fastställt av
Chef VO Investering
Skapat av
Sundström Robert, UHss

Dokumentdatum
2023-11-03
Gäller från
2024-01-01

Konfidentialitetsnivå
1 Ej känslig
Version
6.0
Ersätter
[Ersätter]

Hantering av händelseplats på järnväg

*Detta dokument ingår i Trafikverkets säkerhetsstyrningssystem för järnväg.
Se särskilda regler för förvaltning av säkerhetstillstånd.*

Innehåll

Hantering av händelseplats på järnväg	1
1 Syfte	1
2 Omfattning	1
3 Definitioner och förkortningar	2
4 Ansvar och kompetens	3
5 Utkallande av OPA	4
6 Räddningsinsats	4
7 Leda och samordna	5
8 Restvärderäddning	5
9 Skydda händelseplatsen	5
10 Faktainsamling	6
11 Röjningstillstånd	6
12 Röjning	6
13 Avslut och överlämnande	7
14 Slutresultat och dokumentation	7
Ändringslogg	8

1 Syfte

Syftet med denna rutinbeskrivning är att säkerställa ändamålsenligt, effektivt och kvalitetssäkrat omhändertagande och röjning av händelseplats på järnväg.

2 Omfattning

Rutinen beskriver Trafikverkets hantering av händelseplats.

TDOK-nummer
 TDOK 2014:0090

 Version
 6.0

Hur personal, med funktioner av betydelse för säkerheten, som varit direkt inblandad i händelse och som kan ha påverkat händelseförloppet omhändertaras regleras i ”TDOK 2014:0230 Trafikverkets kompetenskrav för tillträdes- och trafiksäkerhetsfunktioner” och ”TDOK 2010:133 Riktlinje Alkohol och droger”.

Tillgänglighet och inställelsetider för olycksplatsansvarig regleras i entreprenadkontrakt.

3 Definitioner och förkortningar

Term	Definition
Arbetsjordning	Jordning och kortslutning, för arbete, av sådant utförande att den tål förekommande felströmmar. Normalt innebär detta att ledningarna förbinds med jord efter att spänningsfrihet kontrollerats
Brytpunkt	Geografisk plats dit räddningsenhet dirigeras av räddningsledare i avvaktan på räddningsinsats alternativt av olycksplatsansvarig utsedd plats i avvaktan på andra insatser
Byggarbetsmiljösamordnare	Person som har ansvaret för samordningen av arbetsmiljön inom bygg- och anläggningsarbete
Drifttekniker järnväg (Drifttekniker)	Den funktion hos Trafikledning som vidtar operativa åtgärder för att hålla järnvägsinfrastrukturen framkomlig
Elsäkerhetsledare	Person som har fått arbetsuppgiften att direkt ansvara för ett arbetes utförande på en arbetsplats
Faktainsamlare	Person som utför arbetsuppgifter enligt TDOK 2014:0092 <i>Faktainsamling i samband med olycka, tillbud eller avvikelser, järnväg</i>
Händelseplats	Plats där olycka, tillbud eller avvikelser har skett
Olycksplatsansvarig (OPA)	Person utsedd av Trafikverket att leda verksamheten på händelseplats samt ansvara för arbetsmiljöåtgärder
Restvärdeledare	Expertfunktion som stöder räddningsledaren och olycksplatsansvarig i beslut

Term	Definition
	avseende röjning etc. och som även kan stödja faktainsamlingen.
Räddningsfrånkoppling	Den sektionering av högspänningsledningarna som utförs av eldriftingsjörerna vid olycka. Den innebär att avbrottsställen eller sektioneringar anordnas i kontaktledningen på ett sådant sätt att överbryggning av spänning till olycksplatsen förhindras och att hjälpkraftledningen görs spänningslös
Räddningsledare	Räddningstjänstens arbetsledning på olycksplatsen
Röjningsplanerare	Röjningsentreprenörens person som planerar röjningsarbetet i både omfattning och tid
Samordningsansvarig	Person som har ansvaret för samordningen av arbetsmiljö- och säkerhetsåtgärderna på ett gemensamt arbetsställe, dock inte inom bygg- och anläggningsarbete
Tillsyningsman	Person som ansvarar för genomförandet av spärrfärden, A-skyddet, E-skyddet, L-skyddet eller S-skyddet. Person som deltar i och ansvarar för genomförandet av en växling

4 Ansvar och kompetens

Ansvarig för detta dokument är processansvarig för *Genomföra åtgärder på vägar och järnvägar*.

Ändring av detta dokument får göras efter samråd mellan samtliga berörda verksamhetsområden.

Olycksplatsansvarig ska uppfylla kompetenskrav enligt TDOK 2020:0217 *Kompetenskrav för olycksplatsansvarig (OPA)*.

5 Utkallande av OPA

OPA kallas ut till händelseplats efter beslut av drifttekniker.

Undantag för OPA att närvara på en olycksplats gäller för personolycka när det bedöms att OPA inte har möjlighet att nå olycksplatsen innan räddningsinsats avslutas. I sådana fall får OPA utföra sina arbetsuppgifter på distans. Bedömningen görs av OPA och drifttekniker i samråd samt meddelas berörd räddningstjänst. I följande fall ska OPA ändå närvara på olycksplatsen:

- Mer än en person har blivit påkörd
- Räddningstjänst begär resurs

Även om OPA inte närvarar på platsen ska punkter enligt checklista Tmall 1029 genomföras.

6 Räddningsinsats

Så länge räddningsinsats pågår har räddningsledaren ansvar för verksamheten på olycksplatsen. OPA ska utgöra kontaktväg för räddningsledaren.

OPA kan vid behov utse brytpunkt, om sådan inte utsetts av räddningsledare.

Vid utsläpp behöver händelsen anmälas (drifttekniker bistår) till kommunens miljö- och hälsoskyddskontor samt samverkan ske med räddningsledare så att olycksplatsen saneras. Restvärdeledare behöver kallas ut vid utsläpp eller omfattande skador på gods eller omgivning.

Arbetsjordning utförs i normalfallet av elsäkerhetsledare. Om elsäkerhetsledare inte är närvarande kan räddningsledaren utföra arbetsjordningen efter räddningsfrånkoppling och spänningsprovning.

Om räddningstjänst inte är utkallad bör OPA bedöma om det utifrån olycksplatsen ändå finns behov av räddningstjänst t.ex. när utsläpp skett inom vattenskyddsområde. OPA kontaktar då räddningstjänsten.

7 Leda och samordna

När räddningsinsatsen är avslutad övertar OPA ansvaret. OPA är ansvarig till och med att händelseplatsen är röjd och eventuell överlämning skett till återställning/felavhjälpning. OPA ska inte ha massmediakontakter. Trafikverkets pressjour ska användas för att informera omvärlden.

OPA ska leda och samordna, tid- och resursplanera arbetet och bestämma ordningsföljd av de olika aktiviteter som ska genomföras samt ha fortlöpande kontakter med drifttekniker om resurser och prognoser.

OPA ska besluta om vilka som har tillträde till händelseplatsen, utöver tillsynsmyndigheter, räddningstjänst, polis, andra verksamhetsutövares olycksutredare och faktainsamlare.

8 Restvärderäddning

Brandskyddsföreningens restvärderäddning finns för att överbrygga det glapp som uppstår mellan avslutad räddningsinsats och de efterföljande åtgärderna som ska sättas in. Restvärderäddningen ser till att skapa en obruten skadehanteringskedja. Arbetet kan ske genom restvärdeledare parallellt med eller i direkt anslutning till räddningsinsatsen. Detta sker på uppdrag av försäkringsbranschen och andra företag eller myndigheter som t.ex. Trafikverket. I restvärderäddningen ingår sanering av järnvägsanläggning och fordon, arbetsjordning av kontaktledning och evakuering av passagerare.

9 Skydda händelseplatsen

Händelseplatsen ska skydds- och säkerhetsplaneras enligt TDOK 2016:0289 *Säkerhet vid aktiviteter i spårområdet* och åtgärder enligt denna utföras och kvarstå tills anläggningen är klar för trafik.

OPA ska kontrollera eller ombesörja att andra nödvändiga skyddsåtgärder, skyddsanordningar finns/anordnas för verksamheten på händelseplatsen samt i förekommande fall samråda med byggarbetsmiljösamordnare/samordningsansvarig. OPA ska meddela berörda de skyddsregler och anvisningar som ska gälla för verksamheten på händelseplatsen. Detta avser även skyddsregler och anvisningar som meddelats av byggarbetsmiljösamordnare/samordningsansvarig.

10 Faktainsamling

Det ska säkerställas att föremål av betydelse för faktainsamling inte flyttas eller avlägsnas från händelseplatsen.

Fakta ska samlas in enligt TDOK 2014:0092 *Faktainsamling i samband med olycka, tillbud eller avvikelser, järnväg*. Inblandade aktörers faktainsamlare avgör när den initiala faktainsamlingen är klar. Annan person med kompetens som faktainsamlare ska kallas till händelseplatsen då OPA inte själv har förutsättning att utföra faktainsamling.

För att kunna slutföra faktainsamlingen kan det krävas att del av händelseplatsen röjs (föremål flyttas). Detta får dock inte ske innan röjningstillstånd för denna del har lämnats.

11 Röjningstillstånd

Innan rullande materiel, arbetsredskap, tillsatsutrustning eller andra föremål får flyttas, eller det vidtas andra åtgärder som på något vis kan påverka insamlande av fakta om händelsen, måste röjningstillstånd finnas. Undantaget är räddningsarbetet som naturligtvis får bedrivas utan röjningstillstånd.

När OPA inhämtat alla parter röjningsmedgivande kan röjningstillståndet lämnas till röjningsplanerare. I anslutning till röjningstillståndet meddelas också de eventuella anvisningar som kan behövas av arbetsmiljöskäl. OPA underrättar driftteknikern om röjningstillståndet.

12 Röjning

Enligt avtal med järnvägsföretagen ska Trafikverket se till att fordon och last röjs ur spåret när en olycka inträffat. OPA samordnar röjningsarbetet och anvisar var fordon och last ska placeras. Röjningsinsatserna ska utföras så att varje verksamhetsutövers intressen tillvaratas så långt som möjligt.

Röjning avropas enligt avtal med röjningsentreprenör. I ett första läge avropas röjningsplanerare. Behov av ytterligare resurser för röjning överenskomms med röjningsplanerare. Kontakt med röjningsentreprenör sker enligt den rutin som gäller för respektive trafikledningsområde.

Plats för uppställning av mobilkranar ska anvisas. Markförhållanden behöver bedömas, vid behov rådgör med expert. Arbeten som kan äventyra banans stabilitet och val av transportvägar ska godkännas.

Lyft av fordon får ske om lyftinstruktioner finns, ägarens representant godkänt lyftet eller om lyftet är beslutat av OPA.

13 Avslut och överlämnande

OPA beslutar i vilken omfattning som trafik kan tillåtas förbi händelseplatsen. Detta sker i samråd med övriga ansvariga på händelseplatsen, inklusive byggarbetsmiljösamordnare/samordningsansvarig och drifttekniker. Beslutet måste sedan följas av ordinarie åtgärder för att medge trafikering och/eller spänningssättning. På spår där A-skydd pågår tillåts trafikering först efter att tillsyningsman avslutat A-skydd för berört spår. Spänningssättning tillåts först efter driftbevis från elsäkerhetsledare.

Om händelsen medfört skador på spåranläggningen ska A-skydd kvarstå vid avslutande av händelseplatsen.

Då trafik kan återupptas ska OPA informera tillsyningsman för A-skydd om åtgärder som ska vidtas innan A-skyddet anmäls avslutat t.ex. hastighetsnedsättning.

14 Slutresultat och dokumentation

Slutresultat är en avslutad händelseplats vilket innebär säkrad faktainsamling och färdig röjning. Redovisande dokument är:

- Ifylld och redovisad Tmall 1029 Olycksplatsansvarig
- Påskriften och redovisad röjningsrapport
- Ifylld skydds- och säkerhetsplaneringenligt TDOK 2016:0289 för händelseplatsen
- Arbetsplan för händelseplatsen
- Elsäkerhetsplanering och driftorder för händelseplatsen

Röjningsinsatsen redovisas i en rapport som skrivs på av OPA. Den och ifylld Tmall 1029 *Olycksplatsansvarig* skickas till underhållsdistriktet där händelsen skett.

Ändringslogg

Fastställd version	Dokumentdatum	Ändring	Namn
TDOK 2014:0090 Version 1.0	2014-04-04	Dokumentet ersätter BVF 1906 <i>Olyckor, tillbud och avvikelser som medför risker</i> , BVH 1906 <i>Olyckor, tillbud och avvikelser som medför risker</i> , BVANV 1906.1 <i>Trafikverkets olycksberedskap</i> , BVANV 1906.3 <i>Olycksplatsansvariga</i>	Kenneth Boberg, UHast
2.0	2015-04-01	Uppdateringar i samband med arbetet <i>konvertering av Banverksdokument till TDOK</i> .	Berg Edvin, UHvesä
3.0	2019-05-20	Anpassat till TDOK 2016:0197 och ny process <i>Genomföra åtgärder på väg och järnväg</i> samt ändrad struktur i dokumentet.	Kenneth Boberg, UHtt
4.0	2020-08-27	Infört kompletterande text om vattenskyddsområde samt justerat slutresultat och leverans av det.	Kenneth Boberg, UHks
5.0	2021-10-07	Ingen ändring av innehåll. Endast versionsuppdaterad pga. ändrad konfidentialitetsnivå	Förvaltningen av Dokumentcenter, Trafikverkets dokumenthanteringssystem för TDOK.
6.0	2023-11-03	Utökad dokumentets omfattning till att omfatta händelseplatser	Robert Sundström, UHss

TDOK-nummer
TDOK 2014:0090

Version
6.0

Dokumentegenskaper, TDOK-nummer TDOK 2014:0090, Fastställt av *Chef VO Investering*, Skapat av Sundström Robert, UHss, Dokumentdatum 2023-11-03, Gäller från 2024-01-01, Konfidentialitetsnivå 1 *Ej känslig*, Version 6.0, Ersätter [*Ersätter*] Dokumenttyp RUTINBESKRIVNING.

Ovanstående textfält är endast avsett att läsas digitalt och får ej tas bort. Det innehåller uppgifter från sidhuvudet och gör att dokumentets egenskaper blir tillgängliga enligt Lag (2018:1937) om tillgänglighet till digital offentlig service.